

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 6. De cæteris Paranæ rebus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

ROCHO Gonfalvio cruentâ morte sublato, Paranensibus & Urvaicensibus Sociis, Petrus Romerus, eandem aliquando palmam adepturus, cuius oneri par, suffectus est. Urvaicensis verò Provincia recenti tumultu concussa, & sanguine calens, in motu adhuc erat; torquebatque multorum animos superstes Niezuuius, & timebatur, ne, redintegratis alibi viribus iram reaccenderet, eò periculosius, quò recens victoria confidentiores Neophytos redderet. Igitur Ibiticani Neophyti, convocatis undique auxiliariis copiis, classem centum cymbaram adornant, eoque provehunt adverso Urvaicâ, ubi Niezuuius res novas moliri putabatur. Circum omnia littora investigata, & per audacissimos quosque sylvæ excussa, donec inquietum animal plus centum leucis fugisse compertum est. Reditum meditantibus exploratores nunciant, in nemore procul abs se viros seniculos duos decrepitâ prorsus ætatis, morti jam proximos; ad eos tamen ob hostium suspicionem sine periculo penetrari non posse. Didacus Alfarus, qui classi aderat; nihil, inquit, in causa Dei pericula moror. Quo dicto, exscensione factâ, per nemorum spissitudinem, accepto viæ duce, iter capessit; repertos senes raptim instruit; instructos ritu Catholico abluit, & abluti in Cœlum, ut spes est, transportati sunt. Sic non frustra bellum tentatum fuit: nam Niezuuius longè fugiens Urvaicam utcumque metu liberavit, & dæmon bino vulnere accepto debilitatus est, ostenditque Deus aliò vergere sua & mortalium consilia, dum tanto apparatu è dæmonum servitute seniculos hos eripit.

ETIAM in Iguafuana regione aliquid turbatum est. Omnibus Sanctæ Mariæ Majoris oppidanis Ethnicis hæc tempestate indictum fuerat, ut unâ ex pellicibus in uxorem assumptâ, cæteras domo pellerent, si Catechumenorum albo inscribi vellent. Plerique, quibus cœlitus major indita virtus, dictis parvère. Cæteri, verentes ne ad id vi adigerentur, fugâ elapsi, adverso fluvio, & deinde per spissa nemora fugientes, in semoris locis semente facta pagum avito more construxere, legi Christianæ nuncium remittentes. Vulgatâ fugâ, Claudius Ruierius, fidelissimos in speciem Neophytos ad transfugas mittit, nunciaturos nulli fugam fore dedecori, si citò redirent. Sed nuncii imaginariâ libertate allecti, mutatâ repente voluntate, ipsimet, ad quos mittebantur, perniciosiores fuere: nam transfugis, ut in perfidia remanerent, & reliquis, ut oppidum desererent, authores se fore clam profitebantur: timebaturque ne malo exemplo alios Neophytos allicerent, totumque Paranam quasi tempestate turbarent. Habito super ea re Sociorum consulto, & Numine per Sacrificia conciliato, Claudius Ruierius & Vincentius Badia, ne pars sincera per dilationem traheretur, acceleratione usi, difficillimo itinere cum fida Neophytorum manu eò perrexere: cumque ad utrorumque transfugarum locum eo tempore pervenissent, quo viri omnes venatum lignatumque ierant; Casiquiorum, quos secum ducebant, operâ, domibus injectis ignis, & multitudo imbellis ad oppidum abigi cœpta est. Sub noctem transfugæ ex venatione reduces, conspecto incendio, id quod erat suspicati, uxorum & pignorum suorum desiderio, Sociis se ultrò traditum venère: qui dissimulatione potius, quàm verborum castigatione utendum rati, collaudato redeundi consilio, in dæmonem pleramque culpam retulère, afferentes nihil illo astutius ad pervertendos eorum animos, qui se ab sua tyrannide subtrahere vellent: caverent impostero malè monentem audire. Oppido restituti ingentem toti Paranæ lætitiâ peperère, eò etiam uberiorem, quò ipsi constantiores fuere. Nam non diu post omnes Christum professi, desertis pellicibus, legitimo matrimonio copulati, insignem de dæmone victoriam reportarunt: cuius victoriæ grande additamentum fuit, ex Iguafuanis hoc anno quadringentos & quadraginta quinque baptizasse. Frendeat dæmon, & sciat se minorem Mariâ Majore, & calcandum, ubicumque sedem elegerit Cœlorum Regina.

IN Acaraiënsi Nativitatis Beatæ Virginis oppido etiam victus triumphatusque dæmon fuit: nam præter multos Ethnicos Christo assertos, veneficus ille veterationis pudendâ perdoctus, qui ante aliquot annos Claudiûm Ruierium transfo-

CAPUT

IV.

In Niezuuium movetur.

Felix duorum senium Baptismus.

CAPUT

V.

In Iguafuana colonia turbatur.

Catechumenorum fuga.

Ab fuga retrahitio.

CAPUT

VI.

De cæteris Paranæ rebus.

Insignis ma-
gus conver-
titur.

Quorundam
Barbarorum
apophtheg-
mata.

Corporis
Christi op-
pidanorum
transmigra-
tio.

CAPUT
VII.
Caaroënsis
oppidi re-
stauratio
urgetur.
Caaroënsium
penitentia.

Romeri &
Alfari ma-
gnanimitas.

Periculum.

Franciscus
Vasquius
Caaroënsis
adit.

Alloquitur.

dere destinarat, & Sociorum doctrinam multipliciter fugillans populares suos ab Fide Christianâ averterat, post falsorum auguriorum instrumenta omnia & ariolandi deliramenta igni tradita, cum quinquaginta aliis sacro Fonte expiatus est. Ad Paranam, peste summa infimâque capita demetente, animorum constantia stetit. Abacatus in Divi Ignatii oppido Casiquius nobilis morti proximus, cognito uxorem suam de morbo filii minus piè conqueri, & morbi causam in venefici incantationes referre: *Apage*, inquit, *has nugas*, & tandem ab conjuge moriente disce, à Deo positos esse terminos vitæ nostræ, quos præterire nec in nostrâ, nec in malevolorum sit potestate. In Corporis Christi coloniâ Ducem de morte filiorum Petrus Alvares noſter solatus, id habuit responsi. De morte, inquit, filiorum subditorumq; meorum, non est quod doleam, nam si Deo est placitum, cur etiam mihi non placeat? Cui addidit alter, magni nominis Casiquius. Hodie, inquit, genitorem meum morientem sine lachrymis vidi, indignum ratus corporis mei parentem lugere, qui tui, ô Pater, anima mea parentis usu optatissimo fruor: lugere sanè, si te aliquando privarer: nam damnum animæ, non corporis Christianorum lachrymis dignum esse reor. Atque hæc omnia, licet communia videantur, tamen si ab ore eorum proficiſcantur, qui ferarum instar paulò antè in antris victitabant, sapientissimorum apophthegmatum laudem merentur. Cæterùm tam sincerus filiorum carissimorum sensus Petrum Alvarum permovit, ut quoquomodo posset, pesti singulis annis grassanti remedium quæreret, & quia vapores fluviales radiis orientis Solis impulsû, factâ quotidie gravi nebulâ, & soli humectationes, oppidanos malè afficiebant, oppidum transtulit, ubi salubritas cœli soli que per totum annum æqualis futura credebatur.

DEINDE ad refarciendum damnum, à partibus Niezuvianis illatum, omnium Sociorum animi conversi sunt. Cujus rei primam occasionem præbuit ipsorum Caaroënsium parricidarum penitentia, quam Tambataius captivus ad eos remisit non admodum ægrè extorserat. In cuius rei fidem frustum calicis, qui nuper Gonsalvius, ab iis trucidatus, in Sacris usus fuerat, ad Socios parricidæ miserant, rogantes, ut ad restaurandam rem venire non pigeret. Quibus cognitis Petrus Romerus & Didacus Alfari eò protectionem adornavere; obſtantibus licet Neophytis, afferentibus certum adiri necis periculum. *Quæritis*, inquebant, *ô Patres? Num satis miseri sumus* repentinâ Gonsalvii parentis nostri & carissimorum sociorum ejus jacturâ? *an orbitatem nostram novis funeribus augere amatis? Vt parta tueamini vix sufficitis, & vos in damnum nostrum prodigere pergitis? Servate vos nobis, ne incerta dum queritis, certa & proxima perdatis, Ebullit adhuc in parricidis Caaroënsibus furor, & cruenta clava recenti sanguine adhuc calent. Si vos corpora vestra non amatis, saltem animas nostras amate.* Sed Socii in opinione persistentes, ad Caaroënses iter moliti, cum eos non fictè penitentes reperissent, frendente nequiquam dæmone, Crucem ex eo ligno, quod æri campano sustentando ante mortem Gonsalvius destinarat, erigunt; erectamque omnibus adorandam proponunt, & spe factâ restaurandi oppidi incolumes regrediuntur. Paulò postquam hæc gesta sunt, Provincialis Vasquius è Tucumania ad lustrandos Urvaicæ & Paranæ Socios recens advectus, non sine aliquo apparatu, ad conciliandam sibi autoritatem, eò etiam ire voluit. Adventanti Caaroënsium primores cum conferta multitudo, positis armis, occurrere: quorum nomine Guarobaïus, qui in fide Patrum perſisterat, sic alloquutus fertur. *Arma ante tuos pedes, ô magne Pater, deponimus, imperata quæcumque facturi, dummodo facinoris perpetrati pœna non sit Societatis IESV præsidio & doctrinâ carere. Id omnes populares mei exoptant, meq; patrono innocente utuntur, ut veniam facilius nocentes impetrent.* His dictis, flentes ad genua Provincialis provolvuntur, Romero interprete orantes, ne se quamvis nocentes deserat. Mulieres & pueri condonari crimen conjugibus parentibusque suis gestu lamentabili postulabant. Provincialis Vasquius commiseratione motus, miseris illacrymans, eodem interprete usus: *Iam pridem, inſit, spes animum sibiit Gonsalvium in Cœlis fore vestri memorem, qui nihil in terris satius habuit, quam contemptâ morte vobis prodesse: gaudeo hanc à Deo mentem injectam, quæ vos admoneret Patres de Societate à vobis*

audiendos